

Plenair verslag

Tweede Kamer, 11e vergadering

Woensdag 9 oktober 2024

Uitvoeringswet digitaledienstenverordening

Uitvoeringswet digitaledienstenverordening

Aan de orde is de voortzetting van de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Uitvoering van verordening (EU) 2022/2065 van het Europees Parlement en de Raad van 19 oktober 2022 betreffende een eengemaakte markt voor digitale diensten en tot wijziging van Richtlijn 2000/31/EG (Uitvoeringswet digitaledienstenverordening) (36531).**

Termijn inbreng

(Zie vergadering van 3 oktober 2024.)

De **voorzitter**:

Aan de orde is de voortzetting van een wetgevingsbehandeling die we vorige week helaas niet konden afmaken. We doen vandaag de tweede termijn van zowel de zijde van de Kamer als van de regering. Het gaat over de Uitvoeringswet digitaledienstenverordening.

De algemene beraadslaging wordt hervat.

De **voorzitter**:

Ik geef het woord aan de eerste spreker, de heer Krul, namens het CDA.

De heer **Krul** (CDA):

Voorzitter, dank u wel. Dank ook aan u en de griffie dat dit toch op redelijk korte termijn kon worden ingepland. Het is belangrijk om dit proces maar eens af te ronden op deze wetgevingswoensdag.

Voorzitter. Ik dank de minister voor zijn beantwoording. Ik wil hem nog één vraag stellen. We hebben gesproken over de negatieve gevolgen van platforms als Telegram en de vraag of we de besloten groepen, waar in sommige gevallen wel 200.000 mensen aan deelnemen, nog wel echt besloten kunnen noemen. Ik vraag de minister of hij kan toezeggen dat hij bereid is om met zijn Europese collega's op te trekken om hier wat aan te doen, zodat we die besloten groepen echt op een bepaalde manier kunnen aanpakken. Dat is de vraag.

Dan heb ik nog één motie, voorzitter. Daar heb ik in de eerste termijn al iets over gezegd. Die gaat over het mogelijk aanscherpen van de DSA tot de DSA 2.0.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de Europese Commissie is gestart met de handhaving van de DSA en nu al overtredingen constateert bij vijf zeer grote onlineplatforms, te weten X, Instagram, Facebook, TikTok en AliExpress;

overwegende dat ook bij andere zeer grote onlineplatforms als Telegram en Temu grote zorgen leven over de verspreiding van illegale content, desinformatie en misleidende aanbevelingsalgoritmes en dat het de vraag is of de DSA voldoende instrumenten biedt om hiertegen op te treden;

verzoekt de regering in Europa het initiatief te nemen voor een kopgroep met gelijkgestemde landen om mogelijke aanscherpingen van de DSA te onderzoeken en daarmee dus ook een DSA 2.0 voor te bereiden,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Krul en Ceder.

Zij krijgt nr. 17 (36531).

Hartelijk dank. De heer Ceder gaat nu ook het woord voeren in zijn tweede termijn. Dat doet hij namens de ChristenUnie. Gaat uw gang.

De heer Ceder (ChristenUnie):

Dank u wel, voorzitter. We hebben een belangrijke uitwisseling met elkaar gehad. Ik heb een aantal moties, maar ik heb van de minister ook een aantal antwoorden en toezeggingen gehad waarmee ik vooruit kan. Toch wil ik een aantal punten aan de Kamer voorleggen.

Voorzitter. Allereerst de volgende motie.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de ACM het aanspreekpunt wordt voor Nederlandse burgers als onlineplatforms en andere tussenhandeldiensten de Digitaledienstenverordening (vermoedelijk) overtreden;

overwegende dat er bij burgers weinig kennis is over wat hun rechten zijn ten opzichte van onlineplatforms en over hoe ze meldingen kunnen maken als ze inbreuk op hun rechten vermoeden;

constaterende dat de ACM daar momenteel een publiekscampagne over voorbereidt;

overwegende dat een bekend en toegankelijk loket bij de ACM van groot belang is, zeker voor kwetsbare groepen zoals minderjarigen (en hun ouders);

verzoekt de regering de ACM te vragen om samen met maatschappelijke organisaties en kennisinstellingen te bespreken hoe het loket en de publiekscampagne het beste kunnen worden vormgegeven, en daarbij tevens lessen uit andere landen te betrekken,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Ceder.

Zij krijgt nr. 18 (36531).

De heer **Ceder** (ChristenUnie):

Dan de volgende motie, voorzitter.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de digitaledienstencoördinator, in Nederland de ACM, conform de Digitaledienstenverordening toezicht gaat houden op de zorgvuldigheidsverplichtingen van tussenhandeldiensten;

constaterende dat de ACM toezicht moet gaan houden op veel tussenhandeldiensten en hierbij onvermijdelijk moet gaan prioriteren;

constaterende dat het uitgangspunt van het toezicht van de ACM een op risico gebaseerde benadering is en schade, het maatschappelijk belang en doeltreffendheid van het toezicht prioriteiten in het toezicht bepalen;

overwegende dat het maatschappelijk van belang is om specifieke kwetsbare groepen zoals kinderen ook in de onlinewereld te beschermen, ook omdat daar de meeste schade voorkomt;

verzoekt de regering om de ACM uitdrukkelijk de wens van de Kamer mee te geven dat zij graag inzet op platformen waar kinderen actief zijn en te maken krijgen met dan wel illegale content dan wel schadelijke content waar minderjarigen geen toegang toe zouden moeten hebben;

verzoekt de regering tevens om de ACM te vragen om duidelijk te maken hoe ze deze de prioriteiten gaat verdelen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Ceder.

Zij krijgt nr. 19 (36531).

De heer **Ceder** (ChristenUnie):

Voorzitter. Ik zei dat ik blij was met de antwoorden en toezeggingen van de minister. Er is één punt waarover we wél van mening verschillen. Dat is de vraag in hoeverre wij nationaal — we wachten dan dus niet op Europese regels — moeten borgen dat kinderen geen toegang krijgen tot diensten of producten zoals gokken of alcohol of buy now, pay later of pornografische content, dus eigenlijk alles waarvoor je 18-plus zou moeten zijn. De minister wacht op Europa, maar dat kan nog heel lang duren. Andere landen nemen al het voortouw om het nationaal te borgen. Ik denk dat onze kinderen te belangrijk zijn om nog een paar jaar te wachten op wat Europa mogelijk gaat doen. Daarom zou ik in navolging van die landen, te weten Frankrijk, Spanje en anderen, stappen willen zetten op het gebied van leeftijdsverificatie. Daarom de volgende motie.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de motie-Ceder/Six Dijkstra over het wettelijk borgen van vereisten voor leeftijdsverificatie bij verkoop of gebruik van onlinediensten (26643, nr. 1163) met bijna Kamerbrede steun is aangenomen;

constaterende dat wetstrajecten voor leeftijdsverificatie voor online alcoholverkoop en "buy now, pay later"-diensten momenteel in voorbereiding zijn en het kabinet in Europa aandacht vraagt voor leeftijdsverificatie voor socialemediadiensten;

overwegende dat ondanks de schadelijkheid minderjarigen in Nederland nog makkelijk toegang hebben tot websites voor online gokken of met pornografische content, terwijl in landen als Spanje, Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk dergelijke nationale wetgeving in ontwikkeling is of zelfs binnenkort al in werking treedt;

verzoekt de regering in lijn met de aangenomen motie ook privacyvriendelijke en betrouwbare leeftijdsverificatie voor online gokken en voor websites met pornografische content wettelijk te borgen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Ceder en Six Dijkstra.

Zij krijgt nr. 20 (36531).

De heer **Ceder** (ChristenUnie):

De heer Six Dijkstra stond er in eerste instantie nog niet onder, maar hij heeft dit toegezegd. Dank u wel, voorzitter. Ik kijk uit naar de beantwoording.

De voorzitter:

Die naam voegen we even toe. Dank voor uw inbreng. Dan is het woord aan de heer Buijsse namens de VVD voor zijn tweede termijn. Gaat uw gang.

De heer **Buijsse** (VVD):

Dank je wel, voorzitter. Even drie punten ter reflectie richting de minister. Allereerst natuurlijk dank voor de uitgebreide beantwoording. Het was goed om te vernemen.

Voorzitter. We gaan de komende jaren heel veel leren over de DSA en hoe het in de praktijk gaat. Dat doen we met name om de grote socialmediabedrijven te controleren op hun inhoud. We wensen de minister daar alle succes bij.

Het tweede punt waarop ik wil reflecteren, is de toezegging van de minister om het maximale te doen om onze kinderen te beschermen tegen desinformatie. Dat is een belangrijk thema voor de VVD. We volgen met interesse de bevindingen die u ons als Kamer zal doen toekomen. Dank daarvoor.

Het derde punt dat ik wil meegeven, is dat wij blij en tevreden zijn met de aankondiging van de publiekscampagne om consumenten op de hoogte te brengen. Dat is een belangrijk thema. We gaan er kennis van nemen.

Afrondend. Ik zie uit naar de volgende debatten over dit onderwerp. Hartelijk dank en succes.

De **voorzitter**:

Hartelijk dank. Dan is nu het woord aan de heer Van Meijeren, die spreekt namens Forum voor Democratie. Gaat uw gang.

De heer **Van Meijeren** (FVD):

Dank u wel, meneer de voorzitter. De vrijheid van meningsuiting is een essentieel recht dat ervoor zorgt dat we met elkaar vrij ideeën kunnen uitwisselen, de machthebbers ter verantwoording kunnen roepen en burgers goed kunnen informeren over alles wat er speelt, zodat zij de juiste beslissingen kunnen nemen. Kort gezegd komt de vrijheid van meningsuiting erop neer dat de overheid zich niet bemoeit met wat mensen zeggen of schrijven, zolang dat niet in strijd is met de wet. Of iets in strijd is met de wet, dient uitsluitend achteraf door een onafhankelijke rechter te worden beoordeeld. Zo staat het ook keurig op de website van de rijksoverheid. Maar Forum voor Democratie waarschuwt ervoor dat sinds een aantal jaren aan dit fundamentele uitgangspunt, deze hoeksteen van de democratie, steeds verder wordt gemorrelt. Onder het mom van "het bestrijden van desinformatie" gaan overheden zich sinds een aantal jaren namelijk steeds actiever bemoeien met wat wel of niet waar zou zijn. Dat doen zij uitdrukkelijk, expliciet, ook ten aanzien van opvattingen die helemaal niet illegaal zijn, die helemaal niet in strijd met de wet zijn. De Digital Services Act gaat hierin nog een flinke stap verder. Op grond van dit voorstel — ik heb het uitgebreid betoogd — krijgt de Europese Commissie namelijk zelfs de bevoegdheid om ten tijde van crisissituaties zelfstandig te bepalen wat wel of niet waar is, om socialmediaplatforms te dwingen om deze informatie te verwijderen, achterwege te laten, en zelfs te gaan verplichten welke informatie dan wel naar voren moet worden geschoven. Dat is een buitengewoon gevaarlijke ontwikkeling die moet stoppen. Daarom de volgende motie.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat de overheid zich niet mag bemoeien met wat mensen zeggen of schrijven, zolang dat niet in strijd is met de wet;

overwegende dat of iets in strijd is met de wet uitsluitend achteraf dient te worden beoordeeld door een rechter;

constaterende dat overheden zich onder het mom van "het tegengaan van de verspreiding van desinformatie" actief bemoeien met uitlatingen die worden gedaan, terwijl die uitlatingen niet in strijd zijn met de wet;

roept de regering op zich niet langer te bemoeien met wat mensen zeggen of schrijven zolang het niet in strijd is met de wet, en er bij de Europese Commissie op aan te dringen dit ook niet te doen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:

Deze motie is voorgesteld door het lid Van Meijeren.

Zij krijgt nr. 21 (36531).

De heer **Van Meijeren** (FVD):

Dank u wel.

De **voorzitter**:

Dank voor uw tweede termijn. Tot slot van de zijde van de Kamer is het woord aan mevrouw Kathmann, die spreekt namens de fractie van GroenLinks-Partij van de Arbeid. Gaat uw gang.

Mevrouw **Kathmann** (GroenLinks-PvdA):

Dank u, voorzitter. Ik zei het al in de eerste termijn vorige week: we zijn echt iets groots aan het doen. De DSA gaat echt iets groots betekenen voor alle Europeanen en dus ook voor Nederlanders. Eindelijk niet meer die ongebreidelde macht van big tech, van al die mediaplatformen. We gaan op naar bescherming van alle Nederlanders. Dat is superfijn, want dat is online echt keihard nodig.

Ik zei er alleen wel bij dat dit wat betreft GroenLinks-Partij van de Arbeid een eerste aanzet is. Het is een begin. Er moet nog veel meer bij komen, willen we die bescherming echt goed neerzetten. We hebben deze minister dan ook de opdracht meegegeven om daar het voortouw in te nemen in Europa. We zullen dat, waar dat mogelijk is, dan ook blijven aansporen.

Om daar alvast mee te beginnen, wil ik graag een motie indienen over het verslavend ontwerp. De aanpak daarvan is een van de dingen die in de DSA wat beter geborgd had mogen worden.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat de Digitaledienstenverordening onvoldoende reguleert op de misleidende ontwerptrucjes die sociale media verslavend maken;

constaterende dat de aangenomen motie-Bouchallikh/Kathmann reeds vroeg om een Europese aanpak van verslavend ontwerp van onlinediensten in het kader van consumentenbescherming;

constaterende dat de Commissie interne markt en consumentenbescherming in het Europees Parlement eind 2023 een initiatiefrapport heeft gepresenteerd dat hiertoe oproept en dit bijna unanieme steun genoot vanuit het Parlement;

verzoekt de regering om expliciet steun uit te spreken voor het Europese initiatiefrapport over het reguleren van verslavend ontwerp en de Europese Commissie op te roepen om spoedig met een voorstel te komen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Kathmann en Ceder.

Zij krijgt nr. 22 (36531).

Hartelijk dank. Dan gaan we nu een minuut of tien schorsen. Daarna krijgen we de tweede termijn van het kabinet, met een appreciatie van de ingediende moties — volgens mij zijn het er zes — en de amendementen. O, ik hoor net dat de amendementen al schriftelijk zijn geapprecieerd, dus dat is al geregeld; heel goed.

De vergadering wordt van 10.52 uur tot 11.02 uur geschorst.

De voorzitter:

Aan de orde is de voortzetting van de behandeling van het wetsvoorstel voor de Uitvoeringswet digitaledienstenverordening. We zijn toe aan de tweede termijn van de zijde van de regering. Ik geef het woord aan de minister van Economische Zaken. Daarbij teken ik aan dat er een vervangend amendement is ingediend: het amendement op stuk nr. 16 vervangt het amendement op stuk nr. 9, dat al wel schriftelijk geapprecieerd is en oordeel Kamer heeft gekregen. Als de minister daar nog iets over wil zeggen, moet hij dat doen; anders blijft dat oordeel over dat amendement staan. Ik geef de minister het woord.

Termijn antwoord

Minister Beljaarts:

Dank u wel, voorzitter. Dank voor de vragen. Die zal ik zo beantwoorden. Uiteraard zal ik ook een appreciatie geven van de ingediende moties. In de brief die ik gisteren heb gestuurd, heb ik gereageerd op de vragen die in de eerste termijn zijn gesteld en op de amendementen. Voor de amendementen op de stukken nrs. 9, 13 en 14 laat ik het oordeel graag aan uw Kamer. Alleen het amendement op stuk nr. 12 ontraad ik,

waarbij ik verwijs naar de Kamerbrief met de appreciatie die de Kamer gister van mij heeft ontvangen.

Dan ga ik over naar de vraag van het CDA over de negatieve gevolgen van platformen als Telegram. De vraag of en zo ja, in hoeverre grote besloten groepen op Telegram onder de DSA vallen, is momenteel onderwerp van discussie in Europa. Vooral nog lijkt de Europese Commissie aan te nemen dat grote besloten groepen wel onder de definitie van "platform" in de DSA vallen. Het laatste woord hierover is uiteindelijk aan het Hof van Justitie. Uiteraard ben ik bereid om in Europees verband te pleiten voor een doeltreffende aanpak van Telegram.

Voorzitter. Dan ga ik over tot het appreciëren van de moties. Ik begin bij de motie-Krul/Ceder op stuk nr. 17. Daarover laat ik het oordeel aan de Kamer.

Over de motie-Ceder op stuk nr. 18 laat ik het oordeel aan de Kamer.

Over de motie-Ceder op stuk nr. 19 laat ik het oordeel aan de Kamer.

Ik verzoek de indieners om de motie-Ceder/Six Dijkstra op stuk nr. 20 aan te houden. In de brief van 8 oktober hebben we uiteengezet welke acties er lopen om leeftijdsverificatie dwingend voor te schrijven. De staatssecretaris van BZK en ik zijn bereid om dat te onderzoeken. Als u ons daarvoor de tijd wilt geven, wil ik u verzoeken de motie aan te houden, totdat we het onderzoek hebben kunnen verrichten. Ik doe dit verzoek ook omdat de motie gevolgen heeft voor de beleidsterreinen van verschillende bewindspersonen die niet bij dit debat of de uitvoeringwet betrokken zijn.

De heer **Ceder** (ChristenUnie):

Ik begrijp dat er met meerdere ministeries overlegd moet worden, want het gaat om wetgeving die meerdere ministeries raakt. Ik ga de motie nog niet aanhouden, omdat ik even wil overleggen met mijn mede-indiener. Ik zou wel willen vragen, als dit onderzocht wordt en er afstemming plaatsvindt met ministeries, hoelang het duurt voordat er een terugkoppeling komt naar de Kamer.

Minister **Beljaarts**:

Het streven is om dat nog voor het einde van het jaar te doen.

De heer **Ceder** (ChristenUnie):

Oké. Ik houd de motie nog niet aan, maar ik neem het mee. Als ik 'm aanhoud, voorzitter, zal ik dat voor de stemmingen doen.

De **voorzitter**:

Ja, maar dan verandert het oordeel. Dan moet ik de minister vragen wat zijn oordeel is als de motie wel in stemming komt.

De heer **Ceder** (ChristenUnie):

Ik snap dat de motie dan wordt ontraden. Dat neem ik voor lief.

De **voorzitter**:

Oké.

Minister **Beljaarts**:

Dank u. Dan de motie-Van Meijeren op stuk nr. 21. Die moet ik ontraden, met verwijzing naar de eerste termijn.

Het oordeel over de motie-Kathmann/Ceder op stuk nr. 22 laat ik aan de Kamer.

De **voorzitter**:

Hartelijk dank voor uw inbreng. Dan zijn we al aan het einde gekomen van deze wetsbehandeling.

De algemene beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**:

We gaan volgende week dinsdag 17 oktober stemmen over de amendementen, de wet en de moties.